

‘Wil de ware Christus opstaan?’ (Lucas 19: 29-40) Zondag 18 februari 2024

Gemeente van Jezus Messias

Deze dagen verslaat de musical ‘Jesus Christ Superstar’ weer zijn tienduizenden. Het is ‘dé theaterbeleving van 2024’, volgens de aankondiging. Een verhaal voor en ván onze tijd, dat je gegarandeerd aan het denken zet. In een nieuwe, epische versie van de internationaal gerenommeerde regisseur Ivo van Hove. Met de nieuwe musical-ster Jeangu Macrooy als Jezus. Een ontroerende en tegelijk rauwe vertelling. Jezus laat zich kennen als profeet die opkomt voor hen die onderaan de maatschappelijke ladder moeten leven. Een geëngageerde profeet die dit met de dood moet bekopen.

De musical stelt u de vraag: in welke Jezus Christus gelooft u? Of in andere woorden: welk beeld van Christus volgt u? Iedereen creëert zo zijn eigen Christus. We geloven in een zelfgemaakte voorstelling van de Messias. De Christus in wie wij fiducia hebben, hoeft niet te lijken op de werkelijke Messias. Beeld en werkelijkheid lopen in onze weergave zelden synchroon. Afgelopen woensdag hebben we in het theologisch café uitgebreid met elkaar gediscussieerd wie Jezus van Nazareth nu echt is. In ons hoofd bevindt zich een mix van woorden en portretten die weinig van doen hebben met het ware gelaat van de Zoon van de Eeuwige.

Zetten we onze kaarten met name op een goede herder? Liefdevol naar ieder mensenkind. Zachtaardig als de vacht van de schapen die hij weidt. Icoon van barmhartigheid. Of volgen we het beeld van de sympathieke rabbi? Hij die geduldig leert en doceert. Wijs en erudiet. Wellicht heeft zich in ons hoofd het beeld vastgezet van de immer luisterende therapeut. Begripvol knikkend en vol empathie naar de mens die op zoek is naar zichzelf. Christus als de goedmoedige pastor die door het dorp fietst en voor iedereen een luisterend oor en een bemoedigend woord heeft. Hebben we ons niet van Christus vervreemd?

De intocht van Jezus in Jeruzalem confronteert ons onbarmhartig met de vraag: ‘voor welke Christus krijgen wij de handen op elkaar?’ Wil de ware Christus opstaan. Het is maar de vraag of deze zich in ons midden bevindt.

De juichende leerlingen en de massa in de straten van Jeruzalem adoreren Christus als een koning. Men bejubelt Hem als een zoon van David die het Romeinse bewind omver zal gooien. Het juk van Rome zal worden afgeworpen. Als een koning, bevrijder wordt Christus binnengehaald.

Mantels worden als een alternatieve rode loper uitgespreid. Men zwaait met Palmtakken, symbool voor macht. Koningen en keizers werden immers na een overwinning door het volk met wuivende palmtakken binnengehaald. Het volk laat geen twijfel bestaan over het beeld dat zij van Christus hebben gemaakt. Een beeld van macht, van geweld.

Christus zelf daarentegen staat daar diametraal tegenover. De massa heeft zich vervreemd van het gelaat van de Messias. Ze jubelen een zelf gecreëerde voorstelling toe. De handen gaan op elkaar voor een beeld in hun brein. Niet voor de Messias zelf.

Het is het beeld dat het volk goed uitkomt. Bij de massa is een Messias populair die met militaire precisie de situatie in Jeruzalem zal doen kantelen. Ze adoreren een Messias die een coup gaat plegen. Daar zijn hun hart en hoofd vol van. De werkelijke Christus kiest echter voor de weg van bekering. Van omkeer in de ziel van de omstanders. Het gaan van de weg van God. Niet met geweld, maar met omkeer zal een nieuw Koninkrijk worden gebouwd.

Het is met name de theoloog Bonhoeffer geweest die scherp het verschil zag tussen het beeld dat de kerk van Christus had gemaakt en het gelaat van Christus zelf. Hij analyseerde diep de discrepantie tussen de portretten die wij mensen van de Messias maken en het ware gezicht van de Messias. De kerk volgt het liefst een beeld dat ons uitkomt. Te vaak en te snel spannen we Christus voor ons karretje. Volgen we niet Hem, maar een beeld dat past bij onze ambities.

Bonhoeffer maakte een onderscheid tussen goedkope genade en een kostbare. Volgen we een beeld van Christus dat ons past, of hebben we het lef de werkelijke te volgen? Volgens Bonhoeffer was de kerk in de crisis van het nationaal socialisme volledig de weg kwijt. Ze had niet de moed het fascisme te bestrijden. De kerk in zijn tijd had een veilig beeld van Christus gecreëerd. Een brave Messias. De kerk aanbad in zijn ogen een tandeloze Christus en werd zo tot een tandeloze kerk. Een goedkoop christendom. Laf en ongevaarlijk.

Het was Bonhoeffer die op zoek ging naar het ware gelaat van de Messias. Hij was bereid alle beelden te laten varen, alle voorstellingen overboord te gooien om de werkelijke Christus stem te geven. Hij ontdekte dat deze alles te maken had met omkeer en bekering. De grote woorden die de kerk niet meer in de mond nam. Over beladen thema's als zonde en schuld werd gezwegen. Dat de mens niet alleen het goede zoekt maar ook het kwade.

In hoeverre staan ook wij vanmorgen niet aan de kant een Messias toe te juichen die van alle kritische vragen is ontdaan? Dragen ook wij niet een goedkoop geloof uit? Een brave kerk die steeds weer alle scherpe kanten van Christus verkondiging eraf heeft geschraapt. Wanneer spreken wij nog van bekering, van omkeer, van onrecht? Zwaaien we niet met onze Palmtakken naar een Christus die alleen maar oeverloze liefde is? Uiteindelijk ongevaarlijk, gereduceerd tot niets.

Vandaag de dag leven we in een samenleving waar vrijheid van godsdienst en respect voor iemands religieuze overtuiging onder druk is komen te staan. Waar 1 miljoen medelanders vanwege hun geloof worden weggezet als haatdragers. Waar mensen die hun land hebben moeten ontvluchten vanwege hun geloof of politieke overtuiging weg gezet worden als gelukzoekers. Een samenleving waar opnieuw woorden klinken als: 'eigen volk eerst'. Blijven we als gemeente van de Messias dan aan de kant staan? Of hebben we het lef net als Bonhoeffer te spreken tegen onrecht?

Vanmorgen wordt in deze viering Peter Iliohan als diaken bevestigd. Het is juist de diaconie die tot taak heeft om onrecht in de wereld om ons heen te benoemen. Misschien maken we ons als gemeente van de Messias daar niet bij iedereen populair mee, maar daar gaat het Jezus Messias uiteindelijk ook niet om.

De maatschappij is al onderverdeeld in laatsten en eersten. In zij die worden gemangeld en zij die de macht in handen hebben. Christus navolgen betekent kiezen voor hen die worden geschoffeerd. Wil onder ons de ware Christus opstaan.

Moge het zo zijn

Ds. Jeroen Jeroense

Jezus Christ Superstar met Jeangu Macrooy als Jezus